

Ті критерії, які містяться в триступеновому тесті, за своїм характером є *відкритими*, що більше відповідає англо-американським традиціям авторського права. Це дозволяє стверджувати, що для країн з романо-германською системою права тест породжує деяке протиріччя щодо *закритої* системи обмежень, оскільки розглядуваний тест за суттю дозволяє національним судам держав із континентальною системою права виходити за межі названих у національному законі вилучень, що самою системою обмежень від початку не передбачалося. Це свідчить про те, що, з одного боку, триступеневий тест своїми абстрактними критеріями підриває юридичну визначеність, а з іншого – указує на нездатність закритих систем обмежень адекватно реагувати на сучасні реалії, викликані безупинним розвитком технологій (наприклад, просунуті інформаційні онлайн-послуги). Як доказ цього твердження тут можна навести чудовий огляд і аналіз судової практики на прикладі Нідерландів Франції та Німеччини, зроблений Мартіном Зенфтлебенем (Martin Senftleben) [2].

Судова практика України на сьогоднішній день не містить прикладів використання триступенового тесту. Проте думається, що у світлі всіх політико-правових змін поява позиції національних судів із цього питання не змусить довго чекати на себе.

Список бібліографічних посилань

1. Глотов С. О. До питання про співвідношення приватного копіювання як обмеження авторського права і триступенового тесту // Актуальні проблеми приватного права : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 96-й річниці з дня народження д-ра юрид. наук, проф. В. П. Маслова (м. Харків, 14 лют. 2018 р.). Харків : Право, 2018. С. 319–321.

2. Senftleben M. The International Three-Step Test. A Model Provision for EC Fair Use Legislation. JIPITEC-2010. P. 67–82. URL: <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-1-2-2010/2605/JIPITEC%202%20-%20Senftleben-Three%20Step%20Test.pdf> (дата звернення: 02.04.2018).

3. Colombet C. Major Principles of Copyright and Neighbouring Rights in the World – A Comparative Law Approach. UNESCO, 1987. P. 138.

4. Hugenholtz P. B. The Future of Copyright // A Digital Environment. 1-st Ed. Kluwer Law International, 1996. P. 258.

Одержано 11.04.2018

УДК 347.122

Оксана Михайлівна Гнатів,

асистент кафедри цивільного права та процесу

Львівського національного університету імені Івана Франка,

кандидат юридичних наук;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4161-8478>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Держава, не зважаючи на принцип юридичної рівності усіх учасників цивільних правовідносин, є їх особливим суб'єктом. Особливість її цивільно-правового статусу слід пов'язувати із тією обставиною, що держава в особі уповноважених органів приймає загальнообов'язкові для усіх правила поведінки та сама повинна їх дотримуватись. Таким чином, поряд із обов'язками у нормативно-правових актах визначаються правові наслідки їх невиконання чи неналежного виконання. У сфері публічно-правових відносин держава

чітко регламентує підстави та міру відповідальності, а також підстави звільнення від нею суб'єктів публічно-правових відносин, що пояснюється імперативним підходом до врегулювання вказаних суспільних відносин. Поряд з цим, до цивільно-правових відносин застосовується принцип диспозитивності. Тому законодавець використовує два підходи щодо правового регулювання цивільної відповідальності. Учасники договірних цивільних правовідносин самостійно можуть визначати правові наслідки порушення зобов'язань, що між ними виникли. Проте, держава встановлює загальні підстави та міру договірної відповідальності, а також в окремих випадках – її максимальні межі. Наприклад, Закон України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» від 22.11.1996 встановлює, що розмір пені за порушення грошового зобов'язання у сфері господарювання не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який вона сплачується. У поодиноких випадках держава встановлює чітко розмір відповідальності за порушення у сфері договірних цивільно-правових зобов'язань. Прикладом може бути ч. 2 ст. 274 Господарського кодексу України, яка встановлює відповідальність за неприйняття сільськогосподарської продукції безпосередньо у виробника. Як вбачається із логіки закріплення цієї правової норми, держава діє в інтересах сільськогосподарських підприємств, щоб запобігти ризикам підприємницької діяльності у цій сфері та недопущення банкрутства сільгоспвиробників. Таким чином, держава при прийнятті нормативно-правових актів у сфері договірної цивільної відповідальності намагається дотримуватися принципу диспозитивності, зокрема, свободи змісту договору, надаючи сторонам право самостійно визначати умови та міру цієї відповідальності.

Водночас, протилежний підхід застосовується при правовому регулюванні недоговірних цивільних зобов'язань із заподіяння шкоди. Держава в імперативному порядку визначає умови недоговірної цивільної відповідальності. При чому, ці умови диференціюються залежно від суб'єкта недоговірних цивільних відносин із заподіяння шкоди або обставин, при яких ця шкода була заподіяна.

Виступаючи водночас владним суб'єктом публічних правовідносин та учасником приватно-правових відносин на рівні з іншими суб'єктами, держава встановлює умови цивільної відповідальності щодо себе та створених нею суб'єктів. Цивільно-правова відповідальність створених державою суб'єктів за порушення договірних зобов'язань не відрізняється від відповідальності інших суб'єктів договірних цивільних відносин.

Однак, законодавець встановлює спеціальні умови недоговірної цивільно-правової відповідальності держави. Держава несе відповідальність за шкоду, заподіяну:

- 1) у разі прийняття закону, який припиняє право власності на певне майно;
- 2) незаконними рішеннями, діями, бездіяльністю органу державної влади, їх посадовою чи службовою особою;
- 3) органом державної влади у сфері нормотворення;
- 4) незаконними рішеннями, діями, бездіяльністю правоохоронних органів;
- 5) кримінальним правопорушенням.

Окрім цього, відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» від 13 грудня 2001 року держава відшкодовує ядерну шкоду у випадку повернення стягувачу виконавчого документа про відшкодування ядерної шкоди у зв'язку із відсутністю у боржника майна, на яке відповідно до закону може бути звернене стягнення.

Таким чином, особливості правового регулювання відповідальності держави у недоговірних зобов'язаннях із заподіяння шкоди зумовлені: 1) необхідністю захисту інтересів

потерпілого (наприклад, відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням; відшкодування ядерної шкоди у випадках, встановлених законом); 2) необхідністю компенсації державі відшкодованої нею шкоди у порядку регресу. У зв'язку із необхідністю захисту інтересів потерпілого законодавець встановлює обов'язок держави відшкодувати шкоду, заподіяну органом державної влади, їх посадовою або службовою особою незалежно від вини.

Одержано 13.03.2018

УДК 341.241

Анна Михайловна Гниздовская,

адвокат, председатель Адвокатского объединения «Юрис Феррум»,

кандидат юридических наук

ПРАВОВАЯ ПРИРОДА И ОСОБЕННОСТИ ДОГОВОРА НА СПОРТИВНУЮ ПОДГОТОВКУ ИГРОКА (НА ПРИМЕРЕ ФУТБОЛА)

Защита прав и интересов несовершеннолетних игроков в футболе является приоритетной задачей Федерации Футбола Украины (далее – ФФУ) и всеукраинской детско-юношеской футбольной Лиги (далее – ДЮФЛ). С целью реализации стратегии защиты разрабатываются регламентные документы, принятые для урегулирования отношений, возникающих между футбольным клубом и несовершеннолетним игроком до получения им статуса профессионала.

Основными документами, регулирующими заключение и особенности договора на спортивную подготовку игрока, являются:

- Гражданский Кодекс Украины;
- Закон Украины «О физической культуре и спорте»;
- Дисциплинарные правила ФФУ;
- Дисциплинарный кодекс ДЮФЛ;
- Регламент ФФУ по статусу и трансферу футболистов;
- Регламентные и уставные документы ФФУ, ФИФА, УЕФА;
- Договор о сотрудничестве ФФУ и ДЮФЛ [1].

Закон Украины «О физической культуре и спорте» определяет принципы создания и функционирования системы учреждений детско-юношеского спорта. Основной задачей государства в этой сфере является обеспечение соответствующего уровня подготовки и развития молодых спортсменов, в том числе, в футболе [2].

С целью выполнения указанной задачи в футболе была введена конструкция договора на спортивную подготовку молодых игроков.

Футбольные клубы имеют право самостоятельно разрабатывать договоры на спортивную подготовку в соответствии с собственной организационно-правовой формой и требованиями законодательства Украины на основе регламентных документов ФФУ [1].

Существующая конструкция договора на спортивную подготовку периодически критикуется футбольными экспертами, поскольку выплаты, предусмотренные данным договором, не соответствуют нормам действующего законодательства. По сути, договор